

วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคาทอลิก

สังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า*

THE ORGANIZATIONAL CULTURE OF CATHOLIC
SCHOOLS UNDER THE CATHOLIC DIOCESE
IN THE NEXT DECADE

เอกชัย ชิมโคตร**

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้าโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงอนาคต รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 63 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้าควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ ประสิทธิภาพการศึกษาคาทอลิก คือการพัฒนาคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกายจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข วิสัยทัศน์ คือเป็นสนามประกาศพระคริสตธรรมเป็นบ้านของทุกคน พันธกิจคือ ปลูกฝังคุณค่าตามหลัก

พระคริสตธรรมเป้าหมายคือผู้เรียนเป็นศาสนิกชนที่ดี เป็นเลิศด้านความเป็นมนุษย์เพื่อคนอื่น ยุทธศาสตร์คือสร้างความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับองค์กรอื่น มีโครงสร้างการบริหารแบบราบ บริหารแบบมีส่วนร่วมยึดหลักประชาธิปไตย เน้นการบริหารจัดการที่ดี ครุมีจิตวิญญาณบุคคลที่ควรยึดเป็นแบบอย่างคือคนที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีอุดมการณ์ อุทิศตนเป็นแบบอย่างที่ดี สัญลักษณ์ของโรงเรียนคือพระเยซูเจ้า กางเขน โบสถ์ พระแม่มาเรีย นักบุญองค์อุปถัมภ์เชื่อว่ามนุษย์เป็นสุดยอดของสิ่งสร้างของพระเจ้าเป็นภาพลักษณ์ของพระองค์ เป็นพี่น้องกัน มีคุณค่ามีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน ยึดหลักพระคริสตธรรม ได้แก่ ความยุติธรรม ความรัก รับผิดชอบ ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะอนุรักษและนำคุณค่าขนบธรรมเนียมประเพณี

*วิทยานิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**นิสิตหลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

และวัฒนธรรมอันดีงามมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันส่งเสริมให้ทุกคนได้ปฏิบัติศาสนกิจอย่างเสรีนับถือศาสนาอยู่ในระดับคุณค่ามิใช่อยู่ในระดับพิธีกรรม เน้นหลักศาสนสัมพันธ์มีหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรบูรณาการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเป็น “ประชาคม” สัมพันธ์กันดีระหว่างผู้บริหาร บุคลากร นักเรียน ชุมชนบรรดรงค์ให้ทุกคนเคารพและสำนึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ เทคโนโลยีเป็นของประทานจากพระเจ้าจึงควรนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้และต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ABSTRACT

The purpose of this Ethnographic Future Research was to study the organizational culture of Catholic schools under the Catholic diocese in the next decade. Sixty- three experts were selected by means of purposive sampling. The research instrument was non-directive open ended interview guideline. The obtained data were analyzed by content analysis with the frequency and percentage.

The research results were as follows: The Philosophy of Catholic schools under the Catholic diocese in the next decade would be a holistic human formation : physical and mental health; intellect; knowledge; morality; integrity; and desirable way of life so as to be able to live happily with other people. Vision : The school would be a field for Evangelization. Mission: To cultivate and

promote Christian Values. Goals: Students would become good believers, moral people, person for others. Strategy: Coordinate and Network with other organizations. The administration would be a flat organization, participatory management and administrator would be a democratic leader. The teacher would have a heart of a true teacher. Hero and Heroine: A person would live with moral life, and would offer oneself as a good example for others. The symbols would be Christ, the Cross, the church, Virgin Mary and patron saints. Men and women would be God's highest creatures. They would be brothers and sisters. They would be equal in value and dignity. The important Christian teaching would be equality, love and service, to promote and preserve the value and beauty of culture and tradition and put it into practice in one's daily life. There would be Good governance, free practice of religious belief and promotion of inter-religious dialogue. The school would have an integration between the core curriculum and local curriculum, and would be student centered. The school would be a community and a home for all. There should be good relationship between the manager, subordinates, students and the whole community, and should love and respect for Nature. Technology would be a gift from God. The Catholic schools would have to introduce proper technology and advise the students on its proper use.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัฒนธรรมเป็นความเจริญงอกงามหรือสิ่งที่สูงค่าที่สืบทอดกันมาจากอดีต เป็นสิ่งที่ต้องคงไว้และรักษาไว้เป็นระบบคิดร่วมและมีลักษณะพฤติกรรมร่วมของกลุ่มคนที่มีชีวิตอยู่ในสังคม (ชนเผ่า ชนชาติหรือของประเทศชาติ) ระบบคิดร่วมนี้อาจจะแยกแยะออกเป็นความเชื่อ ปรัชญา รสนิยม แนวคิดทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และทางวัฒนธรรม ระบบความคิดนี้จะพัฒนาสอดคล้องไปกับลักษณะพฤติกรรมร่วมของสถาบัน (ชนชาติหรือชนเผ่าหนึ่ง ๆ) ซึ่งแสดงมาทางพิธีกรรม แบบแผนการดำเนินชีวิตภาษาและศิลปวิทยาการ วัฒนธรรมองค์การนั้นมีอิทธิพลต่อบุคลากรทุกคนในองค์การจนใดวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนก็มีอิทธิพลต่อผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนนั้นนั้น (Greenfield, 1985, p. 109) นอกจากนี้ ยังส่งผลต่อผลผลิตของโรงเรียนด้วยวัฒนธรรมโรงเรียนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละโรงเรียน (Casterter, 1986, p. 272) เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้บริหารและครูมีความผูกพันภักดีต่อโรงเรียน (Shaw, 1991, p. 770-A) เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรักความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และเป็นเครื่องมือที่จะเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น (Hanson, 1991, pp. 68-69-A)

การเปลี่ยนแปลงของบริบทต่าง ๆ มีอัตราเร่งมากขึ้นทุกขณะจำเป็นที่ทุกองค์การต้องปรับตัว โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลเป็นองค์การที่ให้บริการด้านการศึกษาอบรมและอยู่ในโลกของความเปลี่ยนแปลง จำเป็นต้องปรับตัวตามและต้องปรับที่รากเหง้า ซึ่งรากเหง้าของโรงเรียน

คาทอลิกคือวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคาทอลิกนั่นเองเพราะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริหาร ครูและนักเรียนและส่งผลต่อผลผลิตของโรงเรียนเป็นอย่างมากหากไม่ตระหนักที่จะปรับเปลี่ยนในเรื่องดังกล่าวและยังคงใช้วัฒนธรรมแบบเดิมๆ ในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการแล้ว โรงเรียนคาทอลิกอาจเป็นองค์การที่ล้มล้างและอาจเสื่อมสลายไปจากสังคมในที่สุด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามีควมจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า โดยขอค้นพบจากการศึกษาวิจัยนี้อาจเป็นนวัตกรรมด้านวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคาทอลิกที่ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลสามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการอันอาจส่งผลให้โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลที่ควรจะเป็นในทศวรรษหน้าเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยอาจเป็นประโยชน์ทางวิชาการดังนี้

1. ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล

ที่ต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม
ขนบธรรมเนียม ประเพณีและความต้องการของ
สังคมไทย

2. โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล
อาจใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการพัฒนาการ
บริหารโรงเรียนให้สอดคล้องกับแนวคิดและความ
ต้องการทางการศึกษาของสังคมในอนาคตได้อย่าง
มีประสิทธิภาพ

3. กระทรวงศึกษาธิการอาจใช้เป็นข้อมูล
ในการให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาของ
สังฆมณฑลและโรงเรียนคาทอลิก

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษา
วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคาทอลิกสังกัด
สังฆมณฑลในทศวรรษหน้า คือ ระหว่างปี พ.ศ.
2550 - 2559

2. โรงเรียนที่ศึกษาได้แก่ โรงเรียน
คาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลทั้ง 10 แห่งใน
ประเทศไทย ได้แก่ อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
อัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง สังฆมณฑล
จันทบุรี สังฆมณฑลราชบุรี สังฆมณฑล
สุราษฎร์ธานี สังฆมณฑลเชียงใหม่ สังฆมณฑล
นครสวรรค์ สังฆมณฑลอุบลราชธานี สังฆมณฑล
อุดรธานี และสังฆมณฑลนครราชสีมา

3. การศึกษาวิจัยนี้ประยุกต์ใช้เทคนิค
การวิจัยเชิงอนาคตเป็นการวิจัยที่ผสมผสาน
ระหว่างระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และระเบียบ
วิธีวิจัยเชิงปริมาณเข้าด้วยกัน กล่าวคือ ในการ
เก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์
ผู้เชี่ยวชาญซึ่งถือว่าเป็นการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิง
คุณภาพแล้วนำข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์มา

ถอดเทปและวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยใช้สถิติ
ความถี่ และร้อยละซึ่งเป็นระเบียบวิธีวิจัยเชิง
ปริมาณ

4. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง
แบบเจาะจง และเพื่อให้เกิดความหลากหลาย
ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยกำหนดคุณ-
สมบัติดังต่อไปนี้คือ เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้าน
การศึกษาคาทอลิก มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ
ประสบการณ์สูง รับผิดชอบการศึกษาคาทอลิก
ระดับนโยบาย การบริหารจัดการมาเป็นเวลานาน
เป็นผู้มีความรู้ความสามารถมีทักษะประสบการณ์
ในการปฏิบัติงานด้านสังคม วัฒนธรรมการพัฒน
คนเป็นผู้มีความรู้ทักษะประสบการณ์ในด้านการ
ศึกษาภาครัฐ การศึกษามหาภาคหรือการศึกษา
เพื่อพัฒนาประเทศ และเป็นผู้มีความรู้ความ
สามารถมีทักษะประสบการณ์สูงในการบริหาร
สถานศึกษาคาทอลิก รวมทั้งสิ้น จำนวน 63 คน
โดยการสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามแบบสัมภาษณ์
ที่มีประเด็นการสัมภาษณ์จำนวน 23 ประเด็น
บันทึกเป็นเอกสารแถบบันทึกเสียงและเครื่อง
บันทึกภาพเคลื่อนไหวประกอบเสียง ประกอบ
ด้วย

4.1 ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาคาทอลิกที่มี
ทักษะประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 15 ปี มีความรู้
ความสามารถและเป็นผู้รับผิดชอบด้านการศึกษ
าคาทอลิกระดับสูงในด้านนโยบายและการบริหาร
จัดการ จำนวน 15 คน ประกอบด้วย พระคาร์ดินัล
ไมเกิ้ล มีชัย กิจบุญชู, พระสังฆราช ลอเรนซ์
เทียนชัย สมานจิต, พระสังฆราช ยออาгим พเยาว์
มณีทรัพย์, พระสังฆราช ยอร์ช ยอด พิมพิสาร,
พระอัครสังฆราช หลุยส์ จำเนียร สันติสุขนิรันดร์,
พระสังฆราช ยอแซฟสังวาลย์ สุระศรางค์,

พระสังฆราชขอแซฟ ประธาน ศรีคารุณศีล, บาทหลวง ดร.วีระ ผังรักษ์, บาทหลวง จำเนียร กิจเจริญ, บาทหลวง เทพรัตน์ ปิติสันต์, ภราดา ดร.ประทีปม. โกมลมาศ, ภราดา ดร.วิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์, ภราดา ดร.บัญชา แสงหิรัญ, ชิสเตอร์ ฟรังซิส ซีรานนท์, และชิสเตอร์ รวงกาญจนา ชินะผา

4.2 ผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้ความสามารถ ด้านสังคม วัฒนธรรม การพัฒนาคน มีทักษะ ประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 15 ปี จำนวน 16 คน ประกอบด้วย บาทหลวง ดร.บรรจง สันติสุขนิรันดร์, บาทหลวง ดร.มนัส สุภักข์ชัย, บาทหลวง ดร.เชิดชัยเลิศจิตรเลขา, ศาสตราจารย์ ดร.นิธิ เอียวศรีวงศ์, ศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ทะพังก์แก, ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, ศาสตราจารย์ กิรติ บุญเจือ, รองศาสตราจารย์ ดร.เสรี พงศ์พิศ, รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ สารรัตนะ, พระมหาสมจินต์ สมมาปัญญา, พระราชธรรมนิเทศ (พระพยอม กัลยาโณ), อาจารย์สุลักษณ์ ศิวรักษ์, รองศาสตราจารย์ ดร.วไล ฌ ป้อมเพชร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุนทร วงศ์ไวยวรรณ, อาจารย์วิวัฒน์ เลหาบุตร, อาจารย์พงษ์ ตานานนท์,

4.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาระดับ การศึกษามหาภาค หรือการศึกษาเพื่อพัฒนา ประเทศมีทักษะความสามารถและประสบการณ์ สูงไม่น้อยกว่า 15 ปี จำนวน 18 คน ประกอบด้วย ศาสตราจารย์ นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย, ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ, ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง, ศาสตราจารย์ สุมน อมรวิวัฒน์, ศาสตราจารย์ ระพี สาคริก,

รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย, รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศรีบรรณพิทักษ์, รองศาสตราจารย์ ดร.วิระวัฒน์ อุทัยรัตน์, รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์, ดร.สุวัฒน์ เงินคำ, ดร.วัลลภ สุวรรณดี, ดร.ดิเรก พรสีมา, ฯพณฯ อภิสิริ เรขชาติ, ดร.อนุชา ทิรคานนท์, ดร.สมานฉัตร ภิรมณ์รัตน์, และรองศาสตราจารย์ วไล ฌ

4.4 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร สถาบันการศึกษาคาทอลิกมีประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษาคาทอลิกมีทักษะความสามารถและ ประสบการณ์สูงไม่น้อยกว่า 15 ปี จำนวน 14 คน ประกอบด้วย บาทหลวง ดร.วิทยา คูวิรัตน์, บาทหลวง ดร.ลือชัย จันทร์ไพบูลย์, บาทหลวง จรัล ทองปิยะภูมิ, บาทหลวง บุญเลิศ พรหมเสนา, ชิสเตอร์ ดร.สมพิศกตัญญู, ชิสเตอร์ ดร.บุญเรือน หมั่นทรัพย์, ชิสเตอร์ ดร.สกอลัสติก เคอเชวู ภาดา สันจิตติ, ชิสเตอร์ อัลฟองส์ สะอาด วรศิลป์, ชิสเตอร์ จ้านนท์ ไพรงาม, รองศาสตราจารย์ ดร.เมธี ปิไลนธนานนท์, อาจารย์ ดร.ชัยณรงค์ มณฑิธร-วิเชียรฉาย, นางสาวสุมิตรา พงศธร, นายอาจิม มารีประสิทธิ์ และนายแพทย์ ยุคต์ ติลาวิวัฒน์

การสัมภาษณ์มีกรอบโครงสร้างดังนี้

ผู้วิจัยพบผู้เชี่ยวชาญอธิบายระเบียบวิธีวิจัยและขั้นตอนการวิจัยเพื่อการตอบรับการเป็นผู้ให้ข้อมูลและผู้วิจัยเสนอชื่อต่อบัณฑิตวิทยาลัย

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาและเขียนตอบตามประเด็นของแบบสัมภาษณ์และผู้วิจัยสัมภาษณ์เป็นการเพิ่มเติมตามวันที่นัดหมายเพื่อเก็บแบบสัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์สดผู้เชี่ยวชาญตามประเด็นในแบบสัมภาษณ์ตามวันที่นัดหมาย

สรุปการสัมภาษณ์ด้วยเทคนิคการสรุปสะสม

จากการบันทึกที่เป็นเอกสาร แถบบันทึกเสียงหรือภาพเคลื่อนไหวแล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและแก้ไขหรือเพิ่มเติมคำสัมภาษณ์

วิเคราะห์/สังเคราะห์ สรุปเป็นฉันทามติ

วิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในแต่ละประเด็นสรุปเป็นฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญ

เขียนอนาคตภาพ

สรุปเป็นฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญแต่ละประเด็นเป็นภาพอนาคตของวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคาทอลิกและนำเสนอผลการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบเปิดและไม่ชี้นำ โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการหลายคนและนำมาหลอมรวมและพัฒนาขึ้นมาเป็นกรอบความคิดในการสัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ปรัชญา
- 2) วิสัยทัศน์
- 3) พันธกิจ
- 4) เป้าหมาย

- 5) ยุทธศาสตร์
- 6) โครงสร้างองค์การ
- 7) รูปแบบการบริหาร
- 8) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
- 9) คุณลักษณะของบุคลากร
- 10) บุคคลที่ควรยึดเป็นแบบอย่าง
- 11) สัญลักษณ์
- 12) ความเชื่อ
- 13) บรรทัดฐานทางศีลธรรม
- 14) ธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติ

- 15) ระเบียบปฏิบัติ
 - 16) พิธีกรรมหรืองานพิธี
 - 17) หลักสูตรของโรงเรียน
 - 18) การจัดการเรียนการสอน
 - 19) ธรรมชาติของมนุษย์
 - 20) มนุษย์สัมพันธ์
 - 21) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อม
 - 22) ความเป็นจริงของโรงเรียน และ
 - 23) เทคโนโลยีโดยแบบสัมภาษณ์นั้น
- ได้ผ่านการคัดกรองจากอาจารย์ที่ปรึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เนื้อหา โดยการใช้ความถี่ และร้อยละ เพื่อแสดงแนวโน้ม ความคิดเห็นส่วนใหญ่จากการถอดเทปซึ่งถือเป็น นันทามติ ระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและสรุปเป็น ผลการวิจัยวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า

สรุปผลการวิจัย

1. พื้นฐานความคิดประกอบด้วยปรัชญา การศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่สำคัญ คือปรัชญาการศึกษาคาทอลิกเป็นการศึกษาที่ช่วย พัฒนามนุษย์ในทุกมิติทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา อารมณ์ และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข วิสัยทัศน์นั้นเป็นสนามประกาศพระคริสตธรรม เป็นประชาคมที่มุ่งสู่ความดี ความงามและความ จริงโดยรักและรับใช้คนจน คนด้อยโอกาส คนที่ถูกทอดทิ้งพันธกิจเป็นการปลูกฝังค่านิยม ที่ถูกต้องตามหลักพระคริสตธรรม ได้แก่ ความ ยุติธรรม ความรักความเมตตาการให้อภัยและ

สันติสุข รับผิดชอบโดยไม่เลือกชั้นวรรณะ สร้างนักคิดที่มีจิตสาธารณะและความรอบรู้ด้าน วิชาการ และเป้าหมายคือผู้เรียนเป็นศาสนิกชน ที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม ความเป็นเลิศด้าน ความเป็นมนุษย์ เป็นคนเพื่อคนอื่น สำนึกใน หน้าที่ มีความรับผิดชอบมีวัฒนธรรมแห่งชีวิต ไม่ล้มรากเหง้าของตนเองและผู้เรียนควรมีความ เป็นผู้นำ คิดวิเคราะห์แก้ปัญหาเป็น มี ภูมิคุ้มกันและอดทนต่อแรงเสียดทานที่เลวร้าย จากสิ่งแวดล้อมภายนอก และสามารถจัดการกับ ชีวิตของตนเองได้

2. ยุทธศาสตร์ คือยุทธศาสตร์สร้างความ ร่วมมือและสร้างเครือข่ายระหว่างสังฆมณฑล กับสังฆมณฑลกับคณะนักบวช กับฆราวาส คาทอลิกที่ดำเนินกิจการ โรงเรียนคาทอลิก (บ้าน) และองค์กรศาสนา (วัด) และกับภาคส่วน ในระดับนานาชาติ

3. โครงสร้างการบริหาร และรูปแบบ การบริหาร คือ เป็นโครงสร้างแบบแนวระนาบ เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจ สร้างแรงบันดาลใจระดมความคิดเห็นจากทุกภาค ส่วนเข้ามาร่วมบริหารสถานศึกษาคาทอลิก รูปแบบการบริหารเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจตามรูปแบบประชาธิปไตย ทำงานเป็นทีมมีคณะกรรมการทุกคนทุกฝ่าย มีส่วนร่วม

4. บุคลากร ประกอบด้วยภาวะผู้นำของ ผู้บริหาร คุณลักษณะของบุคลากร และบุคคลที่ ควรยึดเป็นแบบอย่างที่สำคัญคือ ยึดแนวทาง ประชาธิปไตย สามารถสร้างแรงบันดาลใจ เป็นผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ มีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ คุณลักษณะของบุคลากรคือครูมีจิตวิญญาณครู

เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ วิชาครู สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนได้ อำนวยความสะดวกในการเรียน ครุฑาในวิชาชีพครูตระหนักว่าการเป็นครูเป็นกระแสเรียกจากพระเจ้าเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ เป็นแม่พิมพ์พ่อพิมพ์ เป็นปูชนียบุคคลของนักเรียนเป็นมโนธรรมของสังคม มีความภักดีต่อองค์การ และบุคคลที่ควรยึดเป็นแบบอย่าง เป็นคนที่มีคุณธรรมมีความยุติธรรม ความรัก เรียบง่าย ซื่อสัตย์ มีอุดมการณ์ มีชีวิตภาวนา มีความรับผิดชอบ อุทิศตนและสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนและสังคมส่วนรวม และเป็นแบบอย่างที่ดี

5. พื้นฐานการปฏิบัติ ประกอบด้วย สัจลักษณ์ ความเชื่อ บรรทัดฐานทางศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ระเบียบปฏิบัติ และพิธีกรรมและงานพิธีที่สำคัญคือ กางเขน โบสถ์ พระเยซูเจ้า พระแม่มารีย์ นักบุญองค์อุปถัมภ์ของโรงเรียน พระคัมภีร์ โดยอธิบายให้ทุกคนเข้าใจความหมายของสัจลักษณ์ดังกล่าวเกิด ความประทับใจและกระตุ้นให้อยากนำไปสู่ การปฏิบัติความเชื่อคือเชื่อว่ามนุษย์เป็นสุดยอดของสิ่งสร้างของพระเจ้าเป็นลูกพระบิดาองค์เดียวกันเป็นพี่น้องกัน มีคุณค่ามีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน บรรทัดฐานทางศีลธรรมที่สำคัญคือยึดหลักพระคริสต์ธรรม โดยเน้นเรื่องความยุติธรรม ความรัก รับใช้เมตตาธรรมความเอื้ออาทรการให้อภัยและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข การเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ ขนบธรรมเนียมประเพณีคือ โรงเรียนคาทอลิกควรส่งเสริม อนุรักษ์ นำคุณค่าของ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงาม มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันตามกรอบของ

ศีลธรรมและตามหลักพระคริสต์ธรรมระเบียบปฏิบัติ คือ เน้นการบริหารจัดการที่ดีถือว่าระเบียบปฏิบัติเป็นเครื่องมือ เป้าหมายเพื่อให้ทุกคนใช้เสรีภาพของตนอย่างถูกต้อง เคารพศักดิ์ศรีของกันและกัน มีความยืดหยุ่น ไม่ยึดถือ เครื่องครัดแบบไร้เหตุผล ใช้หลักเมตตาธรรมให้โอกาสคนผิดได้กลับใจ และพิธีกรรมและงานพิธี ที่สำคัญคือ ส่งเสริมให้ทุกคนได้ปฏิบัติศาสนกิจอย่างเสรี นับถือศาสนาอยู่ในระดับคุณค่ามิใช่อยู่ในระดับพิธีกรรม สร้างจิตสำนึกสาธารณะเพื่อมวลมนุษย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างศาสนสัมพันธ์

6. หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนที่สำคัญ คือ มีหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น เป็นหลักสูตรบูรณาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุกมิติ ตามหลักพระคริสต์ธรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีพอยู่ในโลกที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา และจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญฝึกให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ไตร่ตรองลงมือปฏิบัติ ทั้งในและนอกห้องเรียน ถือว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนสำคัญกว่าการสอนของครู

7. ธรรมชาติของมนุษย์ ที่สำคัญคือมนุษย์ถูกสร้างมาตามภาพลักษณ์ของพระเจ้าเป็นประชากรของพระเจ้า มีเสรีภาพ มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกันทั้งชายและหญิง เป็นพี่น้องกัน เป็นผู้ประเสริฐ

8. ความสัมพันธ์กับภายนอกประกอบด้วย มนุษย์สัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อมภายใน ความเป็นจริงของโรงเรียนคาทอลิกคือ มนุษย์สัมพันธ์โรงเรียนคาทอลิกเน้นความเป็น “ชุมชน” และ “ประชาคม”

มีบรรยากาศของความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร บุคลากร นักเรียน ทุกคนโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อมภายในที่สำคัญคือโรงเรียนคาทอลิก ธรรมรงค์ให้ทุกคนเคารพธรรมชาติ ไม่ทำลายธรรมชาติ มีบรรยากาศร่มรื่นควรสร้างความสัมพันธ์ประสานความร่วมมือกับครอบครัวของนักเรียน (บ้าน) และวัดเพื่อร่วมมือกันในการให้การศึกษาบรมแก่เด็กและเยาวชนโรงเรียน เป็นทั้งผู้ให้บริการชุมชนและรับบริการจากชุมชน และความเป็นจริงของโรงเรียนคาทอลิก คือ เป็นสนามประกาศข่าวดีเพื่อสร้างอาณาจักรพระเจ้า เป็นวัด เป็นปากของพระเยซูเจ้าให้แบบอย่างที่ดีตามค่านิยมพระคริสตธรรม

9. เทคโนโลยีที่สำคัญคือเทคโนโลยีเป็นของขวัญจากพระเจ้าจึงควรนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อเป็นอุปกรณ์ในการพัฒนาผู้เรียนตามบริบทที่เปลี่ยนไป

อภิปรายผล

1. พื้นฐานความคิดประกอบด้วยปรัชญาการศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป็นายที่สำคัญสามารถอภิปรายเป็นประเด็นๆ ได้ดังนี้

1.1 ปรัชญาการศึกษาในอนาคตมีความเหมือนกับปัจจุบันคือ การศึกษาคาทอลิกเป็นการพัฒนามนุษย์ในทุกมิติทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาอารมณ์ และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระสันตะปาปา ปีโอที่ 11 (Pope Pius XI, 1929) ใน “สมณสาส์นการศึกษาคาทอลิกสำหรับเยาวชน” ที่ระบุว่าการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้เป็นบุคคลสมบูรณ์ทุกมิติและเป็นคริสตชนที่โดยประกาศว่าสิทธิและหน้าที่ของการอบรมสั่งสอนบุตรเป็น

ของบิดามารดา ผ่านทางพระศาสนจักรและรัฐ ซึ่งจะต้องผสมผสานความร่วมมือให้เกิดคุณค่าสูงสุดแก่การพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามหลักพระคริสตธรรมสอดคล้องกับสมณสาส์นการศึกษาคาทอลิก(ประเทศไทย)(2544, หน้า 138-154) ที่กล่าวถึงแผนแม่บทการศึกษาคาทอลิกว่า ธรรมชาติของการศึกษาคาทอลิกคือ การฝึกอบรมพัฒนาคนให้เป็นบุคคลดี เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และศีลธรรมทั้งแบบรายบุคคลและหมู่คณะ โดยยึดหลักธรรมคำสอนของศาสนาเป็นหลักในการจัดการศึกษา

1.2 วิสัยทัศน์ในอนาคตมีความเหมือนกับปัจจุบันคือเป็นสนามประกาศพระคริสตธรรมเป็นประชาคมที่มุ่งสู่ความดี ความงามและความจริง โดยรักและรับใช้คนจน คนด้อยโอกาสคนที่ถูกทอดทิ้ง สอดคล้องกับ โกสเตต (Costet, 1996, p. 195) ที่ให้รายละเอียดไว้ว่าสมัยของพระสังฆราช กูร์เอวซี (พ.ศ. 2377-2384) ท่าน ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมากถึงกับประกาศเป็นนโยบายให้จัดตั้งโรงเรียนประถมศึกษาเป็นพันธกิจที่สำคัญและเร่งด่วนที่บรรดามิซชันนารีจะต้องใส่ใจในการให้การศึกษากับคนไทย พร้อมกับการประกาศข่าวดีของพระคริสต์เจ้า (พระคริสตธรรม) ซึ่งเป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเผยแผ่ศาสนา ฉะนั้นการก่อตั้งโรงเรียนคาทอลิกจึงถือเป็นงานหลักที่สำคัญซึ่งบรรดาบาทหลวงและมิซชันนารีต้องพยายามทำให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมในทุกแห่งที่เป็นไปได้

1.3 พันธกิจในอนาคตมีความเหมือนกับปัจจุบันคือ ปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องตามหลัก

พระคริสตธรรม ได้แก่ ความยุติธรรม ความรัก ความเมตตาการให้อภัยและสันติสุข รับผิดชอบโดยไม่เลือกชั้นวรรณะ สร้างนักคิดที่มีจิตสาธารณะและมีความรอบรู้ด้านวิชาการ สอดคล้องกับ เลน (Lane, 1991, p. 8) และ โอเมอร์ (O'Murcher, 1997, pp. 115-117) ที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาคาทอลิกในปัจจุบันว่าต้องเปิดตัวสู่โลกสมัยใหม่ด้วยการมีส่วนร่วม เสวนากับครอบครัวร่วมมือกับทุกคนที่จะเสริมสร้างโลกให้ยุติธรรมและยั่งยืนมากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการทัศน์ใหม่ของสังคมและเป็นเป้าหมายของโรงเรียนคาทอลิก

1.4 เป้าหมายในอนาคตมีความเหมือนกับปัจจุบันคือ ผู้เรียนเป็นศาสนิกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมสากล มีความเป็นเลิศด้านความเป็นมนุษย์ เป็นคนเพื่อคนอื่น สำนึกในหน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีวัฒนธรรมแห่งชีวิต ไม่ลืมรากเหง้าของตนเองและผู้เรียนควรมีความเป็นผู้นำ คิดวิเคราะห์เป็น รู้เท่าทันโลก มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แก้ปัญหาเป็น มีภูมิคุ้มกัน และอดทนต่อแรงเสียดทานที่เลวร้ายจากสิ่งแวดล้อมภายนอกและสามารถจัดการกับชีวิตของตนเองได้เพราะเห็นวังสังคมโลกรวมทั้งประเทศไทยด้วยทั้งในปัจจุบันและในอนาคตกำลังประสบกับปัญหาวิกฤตด้านศีลธรรมเพราะคนในสังคมรับเอาลัทธิบริโภคนิยมมาเป็นวัฒนธรรมโลก และวัฒนธรรมโลกิยะได้แพร่ขยายไปทั่วโลกทำให้มนุษย์ในสังคมโลกเป็นทาสของเหล่าเบียร์ บุหรี่ น้ำเมา มีชีวิตอยู่กับบาร์คลับ แหล่งบันเทิง ช่องโทรทัศน์ ยาเสพติดและการเล่นการพนัน มนุษย์ถูกตีค่าด้วยทรัพย์สินเงินตรา ด้วยเครื่องประดับ ด้วยรถยนต์และถูกทำให้กลายเป็นสินค้า

ราคาถูกประเภทหนึ่ง การแพร่ระบาดของลัทธิปัจเจกบุคคล คนไม่สนใจคนอื่น ไม่สนใจสังคมสนใจเพียงความสุขส่วนตัว (ยุค ศรีอาริยะ, 2539, หน้า 202-205)

2. ยุทธศาสตร์ในอนาคตมีความเหมือนกับปัจจุบันคือความร่วมมือและสร้างเครือข่ายระหว่างสังฆมณฑลกับสังฆมณฑลกับคณะนักบวช กับมหาวิทยาลัยคาทอลิกที่ดำเนินกิจการโรงเรียนกับครอบครัว (บ้าน) และองค์กรศาสนา (วัด) และกับภาคส่วนในระดับนานาชาติเพราะว่าองค์กรคาทอลิกในประเทศไทยที่มีพันธกิจด้านการจัดการศึกษานั้นมีหลายองค์การสอดคล้องกับสมณกระทรวงเพื่อการศึกษาคาทอลิก (2542, หน้า 1-18) ที่กล่าวถึงโรงเรียนคาทอลิกขณะก้าวสู่สหัสวรรษที่สามว่า...โรงเรียนไม่อาจแยกตัวจากสถาบันการศึกษาอื่นและบริหารจัดการก็ไม่อาจเป็นองค์กรที่แยกออกต่างหากแต่จะต้องสัมพันธ์กับโลกของการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคมโดยรวม... เริ่มต้นด้วยการเคารพต่อชีวิตและเสรีภาพในการนับถือศาสนาความสัมพันธ์ที่ถูกต้องระหว่างรัฐกับ โรงเรียน ไม่เพียงแต่กับโรงเรียนคาทอลิกเท่านั้น

3. โครงสร้างการบริหารในอนาคตมีความเหมือนกับปัจจุบันคือ เป็นโครงสร้างแบบแนวระนาบ เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจ สร้างแรงบันดาลใจ ระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมบริหารสถานศึกษาคาทอลิก สอดคล้องกับ สร้อยตระกูล (ตีพานนท์) อรรถมานะ (2545) ที่ให้ทัศนะว่าแนวความคิดองค์กรสมัยใหม่ต้องจัดโครงสร้างองค์การให้มีลักษณะแบบราบแทนโครงสร้างแบบสูง สอดคล้องกับ เสน่ห์ จุ้ยโต (2547, หน้า

51, 56) ที่ให้ทัศนะว่า ถ้ามีการจัดโครงสร้างการทำงานที่ดี จะทำให้การบริหารองค์การมีประสิทธิภาพ โครงสร้างการทำงานจะมีลักษณะองค์การแนวราบ รูปแบบการบริหารที่สำคัญคือ เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจตามรูปแบบประชาธิปไตย ทำงานเป็นทีมมีคณะกรรมการทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วม สอดคล้องกับ สเตียร์ส (Steers, 1976, p. 2) ได้ศึกษาพบว่า องค์การที่มีการรวบรวมอำนาจมาก มีการใช้กฎระเบียบแบบแผนบังคับมากเท่าใด บุคลากรมักรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในองค์การที่มีลักษณะเข้มงวดน่ากลัว ส่วนองค์การที่ฝ่ายบริหารยินยอมให้ฝ่ายบุคลากรมีอิสระและใช้ดุลยพินิจของตนในการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการได้และยังฝ่ายบริหารแสดงความสนใจใยดีต่อบุคลากรมากเท่าใด บรรยากาศจะเป็นไปในทางที่ดีขึ้นเท่านั้น ซึ่งแสดงออกด้วยบรรยากาศที่เปิดเผยไว้เนื้อเชื่อใจกันและมีความรับผิดชอบสูง ส่วนภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สำคัญคือ ยึดแนวทางประชาธิปไตย สามารถสร้างแรงบันดาลใจ เป็นผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ มีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ สอดคล้องกับ สุเทพ พงษ์ศรีวัฒน์ (2545, หน้า 19) ที่ว่าการนำหรือภาวะผู้นำเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยเฉพาะแนวคิดปัจจุบันที่ถือว่าการนำหรือภาวะผู้นำเกี่ยวข้องกับเรื่องของการเปลี่ยนแปลง การสร้างแรงบันดาลใจ การสร้างแรงจูงใจ เป็นต้น สอดคล้องกับเบส และอวลิโอ (Bass & Avolio, 1990, p. 15) ให้รายละเอียดว่าภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่นำองค์การไปสู่ทิศทางใหม่ มีความสามารถที่จะช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมาย

4. บุคลากร คือ คุณลักษณะของบุคลากร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร คุณลักษณะของบุคลากร และบุคคลที่ควรยึดเป็นแบบอย่างในอนาคตมีความเหมือนกับปัจจุบันคือ ครูมีจิตวิญญาณครู เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ วิชาครู สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนได้ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ทบทวนในวิชาชีพครูตระหนักว่า การเป็นครูเป็นกระแสเรียกจากพระเจ้า เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ เป็นแม่พิมพ์พ่อพิมพ์ เป็นปูชนียบุคคลของนักเรียนเป็นมโนธรรมของสังคม มีความรักดีต่อองค์การ สอดคล้องกับ ประเวศ วะสี (2532, หน้า 20) ที่กล่าวถึงครูไว้ดังนี้ “ครู คือ กัลยาณมิตรของแผ่นดิน และครู คือ ปูชนียบุคคล คำว่า กัลยาณมิตรเป็นคำสูงที่พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญว่าเป็นสิ่งที่นำมาซึ่งความเจริญ” บุคคลที่ควรยึดเป็นแบบอย่างที่สำคัญ คือ เป็นคนที่มีคุณธรรม มีความยุติธรรม ความรัก เรียบง่าย ซื่อสัตย์ มีอุดมการณ์ มีชีวิตภาวนา มีความรับผิดชอบ อุทิศตนและสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนและสังคมส่วนรวมและเป็นแบบอย่างที่ดี สอดคล้องกับพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.-ปยุตโต) (2547, หน้า 14-16) ที่กล่าวถึงคนสมบูรณ์แบบ ว่าคนสมบูรณ์แบบหรือมนุษย์โดยสมบูรณ์ซึ่งถือว่าเป็นสมาชิกที่ดีมีคุณค่าอย่างแท้จริงของมนุษยชาติ ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นคนเต็มคน ผู้สามารถนำหมู่ชนและสังคมไปสู่สันติสุขและความสวัสดิ์มีคุณธรรม

5. พื้นฐานการปฏิบัติ ประกอบด้วย สัญลัษณ์ ความเชื่อ บรรทัดฐานและขนบธรรมเนียมประเพณีในอนาคตมีความเหมือนกับปัจจุบัน สามารถอภิปรายเป็นประเด็น ๆ ได้ดังนี้

5.1 สัญลักษณ์คือ กางเขน โบสถ์ พระเยซูเจ้า พระแม่มารีย์ นักบุญองค์อุปถัมภ์ ของโรงเรียน พระคัมภีร์ โดยอธิบายให้ทุกคน เข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ดังกล่าวเกิดความ ประทับใจและกระตุ้นให้อยากนำไปสู่การปฏิบัติ สอดคล้องกับสมณกระทรวงเพื่อการศึกษา คาทอลิก (2532, หน้า 16-26) ที่ว่านับแต่ช่วง ระยะเวลาที่นักเรียนคนหนึ่งเหยียบย่างเข้ามา ในโรงเรียนคาทอลิกนักเรียนชายหรือหญิงผู้นั้น ควรจะรู้สึกประทับใจว่าได้เข้ามาสู่ภาวะแวดล้อม ใหม่เป็นภาวะแวดล้อมที่สว่างไสวด้วยแสงแห่ง ความเชื่อ และมีลักษณะเฉพาะของมันเองที่ไม่ เหมือนใคร โรงเรียนคาทอลิกสำนักในควรประทับ อยู่ของพระแม่มารีย์พรหมจารีซึ่งจะช่วยให้มาก ในการทำให้โรงเรียนเป็นเสมือน “บ้านมารีย์” มารดาและอาจารย์ของพระศาสนจักรได้อยู่เคียงข้างองค์พระบุตรตลอดเวลาที่ทรงเจริญพระวัย ขึ้นมาวัด (โบสถ์) ไม่ควรถูกมองว่าเป็นอะไร ที่ไม่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนแต่ควรถือว่าเป็น สถานที่สุดันเคยและใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งเยาวชน ผู้มีความเชื่อจะสามารถพบการประทับอยู่ของ พระเจ้าได้ “จงดูแล เราอยู่กับท่านทั้งหลาย ตลอดไป” การวางแผนพิธีกรรมควรดำเนินไป อย่างระมัดระวังเป็นพิเศษเพื่อชักจูงชุมชนและ พระศาสนจักรท้องถิ่นให้เข้ามาร่วมงาน

5.2 ความเชื่อที่สำคัญในอนาคตมีความ เหมือนกับปัจจุบัน คือเชื่อว่ามนุษย์เป็นสุดยอด ของสิ่งสร้างของพระเจ้าเป็นลูกพระบิดาองค์ เดียวกันเป็นพี่น้องกัน มีคุณค่ามีศักดิ์ศรีเท่าเทียม กัน สอดคล้องกับ สมามคมพระคริสตธรรมไทย (2523, หน้า 2) ที่ว่า“แล้วพระเจ้าตรัสว่าให้เรา สร้างมนุษย์ตามภาพลักษณ์ของเราให้ครอบครอง

ฝูงปลาในทะเล ฝูงนกในอากาศและสัตว์ตัว ให้ปกครองแผ่นดินทั่วไปและสัตว์ต่างๆ ที่ เลื้อยคลานบนแผ่นดิน พระเจ้าจึงสร้างมนุษย์ขึ้น ตามภาพลักษณ์ของพระองค์ ตามภาพลักษณ์ ของพระเจ้านั้น พระองค์ทรงสร้างมนุษย์ขึ้นและ ได้ทรงสร้างให้เป็นชายและหญิง” สอดคล้องกับ สมณกระทรวงเพื่อการศึกษาคาทอลิก (2532, ข้อ 55-56)นักเรียนควรได้รับการช่วยเหลือให้ มองมนุษย์ในฐานะสิ่งสร้างที่มีชีวิตและมีธรรมชาติ ทั้งทางด้านกายภาพและด้านจิต วิญญาณ เราแต่ละคนมีวิญญาณ มิติทางด้านศาสนาทำให้ บินไปได้ที่จะเข้าใจตัวบุคคลผู้เป็นมนุษย์อย่าง แท้จริงมนุษย์มีศักดิ์ศรีและความยิ่งใหญ่เหนือ สิ่งสร้างใดๆ เป็นผลงานของพระเจ้าซึ่งได้รับการ ยกย่องขึ้นสู่ระดับเหนือธรรมชาติในฐานะบุตร พระเจ้า...

5.3 บรรทัดฐานทางศีลธรรมในอนาคตมี ความเหมือนกับปัจจุบันคือยึดหลักพระคริสตธรรม โดยเน้นเรื่อง ความยุติธรรม ความรัก รับผิดชอบ ความเอื้ออาทร การให้อภัยและการอยู่ ร่วมกันอย่างสันติสุข การเคารพศักดิ์ศรีและ คุณค่าความเป็นมนุษย์ ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ สอดคล้องกับ เสรี พงศ์พิศและคณะ (2524, หน้า 245-246) ที่ให้ทัศนะว่ามนุษย์เน้นการพัฒนาด้าน วัตถุมากกว่าจิตใจ จนกระทั่งนักปรัชญาอย่าง นิทเช่ (Nietzsche) ได้ประกาศว่า“พระเจ้าตายแล้ว” เพราะมนุษย์ปฏิเสธค่านิยมทางศาสนาโดยสิ้นเชิง สังคมมีสภาพที่รวยทางวัตถุแต่จนทางจิตใจมี แต่ปริมาณของสิ่งของ แต่ขาดคุณภาพของชีวิต วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้คนมีอยู่มีกิน ก็จริง แต่ที่สุดก็กลายเป็นเครื่องมือทำลายชีวิต มนุษย์เสียเอง เพราะโลกขาดหลักศีลธรรม

คนจึงเริ่มถามตนเองว่าทุกสิ่งทุกอย่างเหล่านี้มีความหมายอะไร เพราะไม่ได้นำมาซึ่งสันติสุข บรรทัดฐานทางศีลธรรม คือ สิ่งที่จะมาเติมเต็มในส่วนที่สังคมโลกขาดอยู่

5.4 ขนบธรรมเนียมประเพณีในอนาคตมีความเหมือนกับปัจจุบันคือ ควรส่งเสริมอนุรักษ์ นำคุณค่าของขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตามกรอบของศีลธรรมและตามหลักพระคริสตธรรม สอดคล้องกับ วิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์ และคณะ (2544, หน้า 19-20) ที่ว่าการศึกษาคาทอลิกจะต้องส่งเสริมให้เกิดความเคารพต่อรัฐและผู้แทนของรัฐ ให้ปฏิบัติตามกฎหมายที่ชอบธรรมและแสวงหาสิ่งที่เป็นคุณประโยชน์ร่วมกันคั่งนึ่งกันยั้งคั้งเดิมเกี่ยวกับทางบ้านเมือง จึงรวมอยู่ด้วยกันทั้งหมด ในเป้าหมายของ โรงเรียนและการดำเนินชีวิตของ โรงเรียนก็เป็นประจักษ์พยานในเรื่องเหล่านี้ วันครบรอบสำคัญๆ ของชาติ ตลอดจนเหตุการณ์อื่นๆ ที่สำคัญก็ได้รับการรำลึกถึงและจัดฉลองขึ้น ในโรงเรียนคาทอลิกเช่นวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ฯลฯ

5.5 ระเบียบปฏิบัติในอนาคตมีความเหมือนกับปัจจุบัน คือ เน้นการบริหารจัดการที่ดีถือว่าระเบียบปฏิบัติเป็นเครื่องมือ เป้าหมายเพื่อให้ทุกคนใช้เสรีภาพของตนอย่างถูกต้อง เคารพศักดิ์ศรีของกันและกันมีความยืดหยุ่น ไม่ยึดกฎเคร่งครัดแบบไร้เหตุผลใช้หลักเมตตาธรรมให้โอกาสคนผิดได้กลับใจ สอดคล้องกับ สถาบันพระปกเกล้า (2548, หน้า 15-169) ที่ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช

2540 สร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีหรือหลัก ธรรมภิบาล

5.6 พิธีกรรมและงานพิธีในอนาคตมีความเหมือนกับปัจจุบันคือส่งเสริมให้ทุกคนได้ปฏิบัติศาสนกิจอย่างเสรีนับถือศาสนาอยู่ในระดับ คุณค่ามิใช่อยู่ในระดับพิธีกรรมสร้างจิตสำนึก สาธารณะเพื่อมวลมนุษยชนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างศาสนสัมพันธ์ สอดคล้องกับ สมณ กระจ่างเพื่อการศึกษาคาทอลิก (2532) (ข้อ 6) ที่ว่าไม่ให้นักเรียนทุกคนในโรงเรียนคาทอลิกเป็น สมาชิกของพระศาสนจักรคาทอลิกและไม่ใช้ทุกคนที่เป็นคริสตชนเพราะแท้จริงแล้วมีหลาย ประเทศซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่เป็นจำนวนมาก ไม่ใช่คาทอลิกนี่คือความเป็นจริงซึ่งสังคายนาวาติกันที่ 2 เรียกร้องให้มาสนใจเสรีภาพ ในการนับถือศาสนาและมโนคติส่วนตัวของ นักเรียนแต่ละคนรวมทั้งครอบครัวของเขาจักต้อง ได้รับการเคารพและเสรีภาพอันนี้ก็เป็นที่ที่ พระศาสนจักรยอมรับอย่างชัดเจน สอดคล้องกับ เลน (Lane, 1991, p. 8) บอกว่าโรงเรียนคาทอลิก ต้องรับภารกิจพิเศษในการเปิดวิสัยทัศน์ใหม่ ต่อสังคม

6. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สามารถอภิปรายเป็นประเด็นๆ ได้ดังนี้

6.1 หลักสูตรและการสอนในอนาคตมีความเหมือนกับปัจจุบันคือ มีหลักสูตรแกนกลาง และหลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรบูรณาการ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ในทุกมิติตามหลักพระคริสตธรรม ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้ผู้เรียนสามารถ ดำรงชีพอยู่ในโลกที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

มาตราที่ 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทยความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

6.2 การจัดการเรียนการสอนในอนาคตมีความเหมือนกับปัจจุบันคือจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญฝึกให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ไตร่ตรอง ลงมือปฏิบัติทั้งในและนอกห้องเรียน ถือว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนสำคัญกว่าการสอนของครู สอดคล้องกับ มิเกลกาไร ซาบาด (2544, หน้า 16) ที่ให้รายละเอียดว่าเด็กเริ่มต้นรู้จักคิดอย่างเป็นรูปธรรมเมื่ออายุ 5 ขวบ และเจริญเติบโตในด้านนี้จนถึงอายุ 11 ปี จึงจะเริ่มรู้จักคิดอย่างเป็นนามธรรมแต่ข้อมูลพบว่าในประเทศไทยเด็กในเมืองพัฒนาทางด้านความคิดช้ากว่ามาตรฐานสากลอยู่หนึ่งปีและเด็กชนบทพัฒนาช้ากว่าประมาณ 2-4 ปีกว่าสองในสามของเด็กไทยอายุถึง 15 ปีแล้วไม่สามารถคิดอย่างเป็นนามธรรมซึ่งนับว่าต่ำกว่ามาตรฐานสากลอยู่ 3 ปี ด้วยเหตุนี้จึงมีผู้แสวงหาแนวคิดแนวทางใหม่ ๆ ที่จะนำมาอธิบายและแก้ไขปัญหาซึ่งแนวคิดหนึ่งที่กำลังได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางก็คือ แนวคิดการสรรค์สร้างความรู้ซึ่งเชื่อว่าความรู้เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้นไปได้เรื่อยๆ โดยอาศัยกระบวนการพัฒนา

โครงสร้างความรู้ภายในบุคคลและการรับรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว...

7. ธรรมชาติของมนุษย์ในอนาคตมีความเหมือนกับปัจจุบันคือ มนุษย์ถูกสร้างมาตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า เป็นประชากรของพระเจ้ามิเสรีภาพ มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกันทั้งชายและหญิง เป็นพี่น้องกันเป็นผู้ประเสริฐ สอดคล้องกับ สมพร สุทัศนีย์ (2546, หน้า 42) ที่นำเสนอทัศนะของพระพุทธรักษาตลิ่งเกี่ยวกับมนุษย์ว่ามนุษย์หมายถึง ผู้มีจิตใจสูง สอดคล้องกับ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2547, หน้า 11) ที่ระบุว่ามนุษย์เป็นสัตว์พิเศษ ซึ่งแตกต่างจากสัตว์ทั้งหลายสิ่งที่ทำให้มนุษย์เป็นสัตว์พิเศษ ได้แก่ สติขหรือการศึกษา คือ การเรียนรู้ฝึกฝนพัฒนามนุษย์ที่ฝึก สติขหรือพัฒนาแล้ว ชื่อว่าเป็นสัตว์ประเสริฐเป็นผู้รู้จักดำเนินชีวิตที่พึ่งตนเองและช่วยให้สังคมดำรงอยู่ในสันติสุขได้ด้วยดี

8. ความสัมพันธ์กับภายนอก ประกอบด้วย มนุษย์สัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อมภายนอกในความเป็นจริงของโรงเรียนคาทอลิกสามารถอภิปรายเป็นประเด็นๆ ได้ดังนี้

8.1 ความสัมพันธ์กับภายนอก คือ มนุษย์สัมพันธ์ในอนาคตมีความเหมือนกับปัจจุบันคือ เน้นความเป็นชุมชนและประชาคม มีบรรยากาศของความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร บุคลากร นักเรียน ทุกคน สอดคล้องกับ สมพร สุทัศนีย์ (2546, หน้า 14-15) ที่ว่ามนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นสังคมการติดต่อเกี่ยวข้องกันหรือการมีมนุษย์สัมพันธ์ย่อมมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการดำรงชีพของมนุษย์เริ่มจากสังคมที่ไม่ซับซ้อนมนุษย์ก็จะมีการพบปะ

พูดคุย ช่วยเหลือเกื้อกูล แบ่งปันสิ่งของ การไปเยี่ยมเยียน การต้อนรับขับสู้ ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ

8.2 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อมภายในในอนาคตมีความเหมือนกับปัจจุบัน คือ ธรรมชาติให้ทุกคนเคารพธรรมชาติ ไม่ทำลายธรรมชาติ มีบรรยากาศร่มรื่น ควรสร้างความสัมพันธ์ ประสานความร่วมมือกับครอบครัวของนักเรียน (บ้าน) และวัดเพื่อร่วมมือกันในการให้การศึกษาอบรมแก่เด็กและเยาวชน โรงเรียนเป็นทั้งผู้ให้บริการชุมชนและรับบริการจากชุมชน เพราะสิ่งแวดล้อม คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรม(จับต้องได้และมองเห็นได้)และนามธรรม (วัฒนธรรม แบบแผน ประเพณี ความเชื่อ) มีอิทธิพลเกี่ยวข้องถึงกันเป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนสร้างเสริมหรือทำลายอีกส่วนหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวงจรและเป็นวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกัน ไปทั้งระบบ(กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2541, หน้า 1) สอดคล้องกับ เสรีพงศ์พิศและคณะ (2524, หน้า 202) ที่ได้ให้ทัศนะว่าคนคือส่วนหนึ่งของธรรมชาติ คนจึงต้องเป็นเอกภาพกับจักรวาลซึ่งปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนและ

8.3 ความเป็นจริงของโรงเรียนคาทอลิกในอนาคตมีความเหมือนกับปัจจุบัน คือ เป็นสนามประกาศข่าวดีเพื่อสร้างอาณาจักรพระเจ้าเป็นวัด เป็นปากของพระเจ้าให้แบบอย่างที่ดีตามค่านิยมพระคริสตธรรมสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2545, หน้า 13-14) ที่กล่าวถึง

สังคมไทยที่พึงประสงค์ว่าเป็นสังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพที่ยึดหลักความสมดุล พอดีและพึ่งตนเองได้คนไทยทุกคนมีโอกาสและความเสมอภาคที่จะพัฒนาตนเองเต็มศักยภาพเพื่อเป็นคนดี คนเก่ง ถึงพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีวินัยเคารพกฎหมายมีความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกสาธารณะมีความสามารถคิดเอง ทำเองและพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

9. เทคโนโลยีในอนาคตมีความเหมือนกับปัจจุบันคือเทคโนโลยีเป็นของขวัญจากพระเจ้าจึงควรนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อเป็นอุปกรณ์ในการพัฒนาผู้เรียนตามบริบทที่เปลี่ยนไป สอดคล้องกับ วิศิษฐ์ศรีวิชัยรัตน์ และคณะ (2544, หน้า 35) ที่ได้ให้รายละเอียดว่าสมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ปอล ที่ 2 ได้ตรัสไว้ว่าเราจะต้องคำนึงถึงจริยธรรมก่อนเทคโนโลยี มนุษย์มาก่อนวัตถุ ชีวิตความเป็นอยู่มากกว่าสมบัติที่มีในยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว โรงเรียนคาทอลิกต้องสามารถควบคุมตนเองมิฉะนั้นเทคโนโลยีจะเป็นนายเราอันจะทำให้เราสูญเสียความเป็นคนและมีผลกระทบไปถึงเด็กและเยาวชนที่ลอกเลียนแบบซึ่งจะทำให้เกิดการล่มสลายทางวัฒนธรรมด้านต่างๆ ตามมาเทคโนโลยีควรจะเป็นเครื่องมือที่เอื้ออำนวยประโยชน์ให้เราสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายใต้ การควบคุมดูแลและใช้สอยโดยมนุษย์ที่มีความคิดจิตใจถึงพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม

ข้อเสนอแนะในการใช้ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้าถือว่าเทคโนโลยี

เป็นของขวัญที่พระเจ้าประทานให้มนุษย์ฉะนั้น จึงควรนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อเป็นอุปกรณ์ในการพัฒนาผู้เรียนตามบริบทที่เปลี่ยนไปโดยต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้าควรจัดหาเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ทั้งในด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์ตามความจำเป็นไม่ควรจะวิ่งตามเทคโนโลยีโดยไม่พิจารณาถึงความพอดีพอเพียงเพราะจะทำให้ต้องใช้งบประมาณมหาศาลและตกเป็นทาสของเทคโนโลยีซึ่งเป็นสัญลักษณ์หนึ่งของระบบทุนนิยมอย่างไรก็ตามผู้บริหารและครูต้องสร้างความตระหนักให้กับผู้ใช้เทคโนโลยี ผู้เรียนให้รู้ว่าเทคโนโลยี มีทั้งคุณและโทษจึงต้องใช้ใช้อย่างมีสติและรู้จักแยกแยะว่าอะไรควรไม่ควรจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อเนื่อง

เนื่องจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงอนาคตเป็นการมองแนวโน้มว่าวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคาทอลิกในทศวรรษหน้าแต่ละประเด็นควรจะเป็นอย่างไรตามข้อค้นพบของการวิจัยแต่เรื่องของอนาคตย่อมมีความไม่แน่นอนอยู่เสมอเพราะบริบทต่างๆไม่ว่าจะด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมืองวัฒนธรรมและเทคโนโลยี มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ฉะนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่าควรจะมีการศึกษาวิจัยในลักษณะเป็นการติดตามผลว่าในทศวรรษหน้าคือ ในระหว่างปี พ.ศ. 2550-2559 โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในประเทศไทยสามารถดำเนินการหรือสร้างองค์การของตนให้มีวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนตามข้อค้นพบในงานวิจัยนี้มากน้อยเพียงใดมีปัญหาอุปสรรคหรือตัวแปรสำคัญใดบ้างที่ทำให้ไม่สามารถสร้างวัฒนธรรมองค์การให้เป็นไปตามข้อค้นพบดังกล่าวได้และควรจะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2541). *คู่มือสิ่งแวดล้อมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- กীরติ บุญเจือ. (2545). *สารานุกรมปรัชญา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประเวศ วะสี. (2532). *ครูผู้แผ่นดินพลิกกระแสนการศึกษาและพัฒนาแต่ปฐมนิยบุคคลของโลกเล่ม 1*. กรุงเทพฯ: สมชายการพิมพ์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2547). *ธรรมนุญชีวิต* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- มิเกล กาไรซาบาล. (2544). *การศึกษาคาทอลิกสู่สหัสวรรษที่สาม* (สุมิตรา พงศธร, แปล). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.

- ยุค ศรีอาริยะ. (2539). *สู่กระแสกระบวนทัศน์ใหม่*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- วิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์, บุญเรือน หมั่นทรัพย์ และปรีชา เมธาวัชรภาคย์. (2544). *บทบาทการจัดการศึกษาเอกชนในเครือคาทอลิกตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2548). *วัดระดับการบริหารจัดการที่ดี*. นนทบุรี: พิมพ์ดี.
- สมณกระทรวงเพื่อการศึกษาคาทอลิก. (2532). *มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก: แนวทางเพื่อการพิจารณาใคร่ครวญ และการฟื้นฟูขึ้นใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย). (2544). *ปัจจุบันและอนาคตของกรศึกษาคาทอลิกในการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์.
- สร้อยตระกูล (ดิยานนท์) อรรถมานะ. (2545). *พฤติกรรมองค์กร: ทฤษฎีและการประยุกต์ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2545). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2547). *การปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2545). *ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บุคคิง.
- เสนห์ จัยโต. (2547). *องค์การสมัยใหม่*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Bass, B. M., & Avolio, B. I. (1990). *Transformational leadership development*. Pola Alto, CA: Consulting Psychologists.
- Castetter, W. B. (1986). *The personal function in educational administration* (4th ed.). New York: MacMillan.
- Costet, R. (1996). *I'evangelisation de la thailande' (des debuts jusquea 1910)*. Thailand: Translated into Thai by Sombat Thavorn.
- Greenfield, W. D. (1985, Fall). The moral socialization of school administration: Informal role learning outcomes. *Educational Administration Quarterly*, 21(4), 99-119.
- Hanson, E. M. (1991). *Educational administration and organizational behavior*. Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Lane, D. (1991). *Catholic education and the school: Some theological reflection*. Dublin: Veritas
- McLaughlin, D. (2000). *The Catholic school: Paradoxes and challenges*. Strathfield: N.S.W. St Paul.
- O'Murchu, D. (1997). *Reclaiming spirituality*. Dublin: Gill & MacMillan.
- Pope Pius XI. (1929). *Divini illius magistri: Christian education of youth*. London: Catholic Truth Society.
- Steers, R. M. (1976). *Antecedents and outcomes of organization commitment*. Eugene, OR: University of Oregon.